

- бібліографії. У 9-ти тт. / Л. І. Крушельницька (відп. ред.) Л. І. Ільницька, Я. Р. Дашкевич. – Львів, 1995-2005. – Т. 1-9.
8. *Савченко Ф.* Заборона українства 1876 р.: До історії громадських рухів на Україні 1860 – 1870-х рр. / Ф. Савченко. – Харків; Київ, 1930. – 430 с.
 9. *Савченко Ф.* Заборона українства 1876 року / Ф. Савченко. – Мюнхен, 1970. – 415 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://diasporiana.org.ua/ukrainica/7283-savchenko-f-zaborona-ukrayinstva-1876-roku/>. Доступ – 11.04.2013 р.
 10. *Сарнацький О. П.* Царизм та українські політичні партії (1900-1917 рр.) / О. П. Сарнацький. – Запоріжжя, 2006. – 709 с.
 11. *Тисяча років української суспільно-політичної думки: У 9-ти т. – К., 2001. – Т. 5-6.*
 12. *Україномовна книга у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 1798–1923: Бібліогр. покажчик. У 3-х тт. / М. Д. Бойченко, С. А. Дзюбич, Т. Б. Королькова та ін. – К., 2003. – Т. 1-3.*
 13. *Українська ідентичність і мовне питання в Російській імперії: спроба державного регулювання (1847–1914). Збірник документів і матеріалів / Відп. ред. Г. Боряк; упоряд. Г. Боряк, В. Баран, Л. Гісцова, Л. Демченко, О. Музичук, П. Найденко, В. Шандра; Ін-т історії України; Укрдержархів, ЦДІАК України. – К., 2013. – LXII; 810 с.; іл.*
 14. *Українська суспільно-політична думка в 20 столітті: Документи і матеріали. – Б. м., 1983. – Т. 1. – 510 с.*

Kancelaria organów władzy w Galicji. Wybór źródeł, wstęp i opracowanie A. Górak i K. Latawiec, Lublin 2012. – 238 s.

Посохов С.І.

Доктори Артур Горак та Кшиштоф Лятавець, науковці Університету Марії Кюрі-Складовської в Любліні, підготували до друку цікаву документальну збірку. Ці джерела дозволяють з'ясувати функціонування канцелярій органів влади та управління в Галичині в період з останньої третини XVIII ст. до 1918 р., коли ця історична область була частиною Австро-Угорщини. Підготовці зазначеної праці сприяли багаторічні джерелознавчі розвідки та дослідження історії органів влади та управління Польщі, які здійснили ці автори¹.

У будь-якому посібнику з джерелознавства історії України відзначається важливість дослідження діловодної документації органів влади та управління, які діяли в центрі та адміністративних одиницях, у різних регіонах країни. Більше того, відтепер у джерелознавчих студіях нерідко зазначають, що сучасні методи роботи з масовими джерелами, передовсім із застосуванням комп'ютерних технологій, допомагають здійснити обробку діловодних матеріалів (особливо тих, які мають формуляр), що відкриває нові перспективи досліджень діяльності адміністративних органів у різні часи на теренах різних держав. Втім таких досліджень, де б надавався глибокий аналіз діловодної документації, не так і багато.

Отже, видання джерел, яке підготували А. Горак та К. Лятавець, важливе та актуальне як точки зору дидактичної – підготовки фахівців-істориків, архівістів, в тому числі й в університетах України, так й для подальших джерелознавчих та суто історичних досліджень.

Книга містить коротке вступне слово авторів, в якому визначені завдання роботи із вивчення «канцелярій» Галичини. Далі автори

¹ Górak A. Kancelaria Gubernatora i Rząd Gubernialny Lubelski (1867 – 1918). Studium administracyjne i prozopograficzne. - Lublin – Radzyń Podlaski, 2006; Górak A. Rosyjska kancelaria akt spraw w urzędach lubelskiej gubernialnej administracji ogólnej w latach 1867–1918. - Lublin, 2008; Dzieje biurokracji na ziemiach polskich /pod red. A. Góranka, K. Latawca i D. Magiera. T.3. - Lublin-Siedlce, 2009; та ін.

пропонують читачеві короткі нариси, присвячені кожному типу «канцелярій» органів влади, які існували в Галичині у зазначений період. У цих шкідках містяться стислі огляди основних засад функціонування «канцелярій», визначені характерні типи документації, які утворювалися в процесі діяльності цих установ. Збірка добре структурована, тому читач може легко знайти певну, потрібну йому «урядову» канцелярію для більш детального вивчення або довідки. В цій частині книги автори фактично здійснили хоча й коротку, але послідовну характеристику всіх «адміністрацій» Галичини під кутом зору процесу розвитку «бюрократизації», тобто системи документації в них за часів Австро-Угорщини. Фактично автори подали картину розвитку основних форм та видів діловодної документації канцелярій адміністрації Галичини з XVIII – до 1918 р. У книзі представлено короткий аналіз основних видів документації, яку вели в цей час цивільні, військові, судові та нотаріальні адміністрації.

Друга частина книги («Додатки»), містить витяги або повний текст законодавчих актів та інструкцій, які визначали порядок діловодства, обов'язки чиновників різних установ (та їх відділів) щодо ведення офіційних документів, порядку руху документації, форми та різновиди актів. Публікація цих актових джерел дозволяє студенту або ж досліднику швидко зорієнтуватися в величезному «морі» офіційних паперів, які утворювалися, приймалися, розглядалися різними установами в Галичині. Звернення до цих матеріалів дозволяє уникнути розповсюдженої вади історичних досліджень, коли науковець, аналізуючи певний «свій» документ, не завжди уявляє (іноді це дійсно доволі складно зробити) його місце в складній бюрократичній системі обігу документації. Дана збірка джерел дає відповіді на питання, розв'язанням яких дослідники нерідко свідомо чи несвідомо нехтують, оскільки вони далеко «виходять за межі завдань» конкретної роботи, але водночас конче необхідні для розуміння інформаційного потенціалу цих джерел.

Книга містить також ілюстрації, які дозволяють уявити вигляд формулярів різних документів, або ж умови праці їх творців (вид стола керівника канцелярії, канцелярських приладів XIX ст.). Наприкінці книги подано список рекомендованої спеціальної літератури.

Ознайомлення із книгою, яку підготували Артур Горак та Кшиштоф Лятавець, дозволяє приєднатися до думки рецензента видання, доктора габлітованого Войцеха Кравчука, що ця збірка

джерел настільки добре підібрана, що буде корисна не тільки для студентів, але і для працівників архівів та істориків, які займаються проблемами архівістики та історії адміністрації. Можна додати, що насправді чимало дослідників напевно будуть заглядати до книги, щоб полегшити/пришвидшити розуміння фіксації, місця та руху документу в системі «канцелярій», вивчаючи історію підприємств, набір до війська чи сварки між сусідами. Переконані, що ця збірка джерел буде корисна й українським історикам, які здійснюють аналогічні дослідження, а також стане в нагоді на кафедрах, де відбувається підготовка архівістів.